

doline. Nobene blagovne zadruge še ni v šmarškem in brežiškem okraju ter v Halozah, kjer bi človek sodil, da je potreba po njih največja.

Osrednja kmetijska zadruga v Mariboru

Vse te kmetijske blagovne zadruge so ustanovile svojo poslovno zvezo, to je Osrednjo kmetijsko zadrugo v Mariboru, ki ima že 22 članic, 11 jih bo verjetno v kratkem pristopilo. Vse krajevne prekmurske zadruge bodo povezane v okrajno zadrugo v Murški Soboti in potom te s centralo. Kakor posameznik išče zaslombe v zadruzi, tako se morajo posamezne krajevne zadruge nujno združiti v močno blagovno centralo, ki zanje posreduje, nabavlja potrebščine, vnovčuje pridelke na večjih tržiščih ter vrši medsebojno izmenjavo.

Ali so zadruge res naše?

Da, naše so in radi nas vseh so. Njihovo premoženje, njihove naprave in stavbe so naša skupna last. Niso last le tistih, ki jih slučajno vodijo, ne last odbornikov, ki jih upravljajo. Last vseh članov so, last vsega okoliša, vsega občestva.

Kakšne koristi imamo od njih?

Prav gotovo imamo od zadrug mnogo, četudi malih koristi. Vse skupaj pomenijo ogromen uspeh, katerega bi moral vsak videti in celo slepec otipati. Seveda najdemo za to pri ljudeh le redko priznanje. In ne le to, kar občutimo pri svojem žepu, tudi ono bi morali priznati zadrugam, kar so one preprečile in nas obvarovale škode samo s tem, da obstajajo. Saj so nas rešile denarnega in blagovnega oderuštva.

Kaj bi še radi?

Ako dopustimo to vprašanje, seveda mnogim ne bo nikdar dovolj. Če ponudimo prst, bodo zahtevali celo roko. Zavedajmo se, da zadruge čudežev ne delajo. Pomagale pa bodo vsem, ki se k njim zatečejo in so pomoči vredni. Mnogo gospodarskih vprašanj je še nerešenih, mnogo nalog si zadruge še lahko zadajo in jih bodo izvršile, pogoj je seveda naše sodelovanje in potrpežljivost.

Kakšne so naše dolžnosti?

Ker smo spoznali, da so nam zadruge koristne in potrebne, da so naše trdnjave, naše vodnice v boljše bodočnost, se jih oklenimo z vso ljubeznijo in zaupanjem v dobrih in slabih časih. Bodimo vneti apostoli zadrugne ideje, širimo jo med znanci, branimo jo pred sovražniki. Gradimo stavbo naprej po gotovem načrtu. Ne razdirajmo dobrih temeljev, ki so nam jih postavili predniki, in ne prepirajmo

se med seboj. Bodimo kot ena družina. Na vodstva postavimo vedno moše, ki so pošteni, sposobni in voljni požrtvovalno delati za skupno dobro. Ne iščimo osebnih koristi, bodimo vztrajni kot hrast, bodimo marljivi kot mravlja. Če bomo izpolnili te svoje dolžnosti napram zadrugni skupnosti, bomo lahko zahtevali od nje svoje pravice in jih bomo dosegli.

Po Jugoslaviji

Volilni zakon je bil objavljen v »Službenih novinah« v Beogradu dne 15. marca. O bistvenih določilih tega zakona, po katerem se bodo vršile volitve v narodno skupščino, smo že poročali. Za volitve je država razdeljena na 55 volilnih okrožij. Slovenija je razdeljena na naslednja volilna okrožja: 1. s sedežem v Ljubljani (področje okrožnega sodišča Ljubljana, 5 poslancev); 2. s sedežem v Mariboru (okraj: Maribor desni breg, Dravograd, Slovenjgradec, Gornji grad, Slov. Konjice, 4 poslanci); 3. s sedežem v Murški Soboti (Maribor-mesto, okraj: Maribor levi breg, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Lendava, 7 poslancev); 4. s sedežem v Celju (okraj: Celje, Laško, Šmarje pri Jelšah, Brežice, Krško, 6 poslancev); 5. s sedežem v Novem mestu (področje okrožnega sodišča, 5 poslancev); 6. mesto Ljubljana (2 poslanca). V Sloveniji bo torej izvoljenih 29 poslancev. Kandidatne liste so državne in okrožne. Državno listo more vložiti stranka (ali zveza strank), ki je vložila okrožne kandidatne liste v najmanj 15 volilnih okrožjih. Samostojne okrožne liste so nemogoče, ker bodo samo tiste okrožne liste potrjene, ki so vezane na kakšno državno listo. Državna kandidatna lista se predloži v potrditev kasacijskemu sodišču v Beogradu, okrožna pa okrožnemu sodišču v tistem kraju, ki je označen za sedež dotičnega volilnega okrožja. Glasovanje je tajno ter se vrši s krogljicami. Razdelitev mandatov se izvrši po D'Hontovem proporcionalnem sistemu. — Razpisane bodo volitve, ko bo država v celoti urejena ter bodo to dopuščale sedaj še negotove mednarodne in meddržavne razmere.

Glavno vprašanje, ki je v njem sedaj osredotočena pozornost in briga pristojnih činiteljev v Beogradu, je izdelava državnega proračuna in proračuna banovine Hrvatske. Dokončnega proračuna ne bo še zdaj dobila ne država ne banovina, marveč bo vpeljan režim proračunskih dvanajstin. Za državo so proračunske dvanajstine že pripravljene. Kar se tiče banovine Hrvatske, še ni določeno, ali bo ostal dosedanji način financiranja potom odstopa gotovega odstotka državnih dohod-

kov na banovino Hrvatsko (doslej 29%) ali pa bo država prepustila banovini gotove davščine v samostojno razpolaganje. Kakor poročajo hrvatski listi, znaša načrt proračuna banovine Hrvatske okoli 1500 milijonov dinarjev.

Zamenjajte kovance po 20 din! Finančni minister je izdal odlok, da se umaknejo iz prometa stari 20 dinarski kovanci najkasneje do 30. aprila tega leta.

Razširjevalci razburljivih novic najdejo v sedanjih napetih razmerah dovolj snovi za besedičenje in razširjanje neresničnih novic, ki razburjajo živce. Včasih je taka snov vzeta iz notranje-političnega življenja naše države, najraje pa iz zunanje politike in iz odnosa med obema vojujočima se taboroma in razmerja teh taborov do nevtralnih držav. Kovarji takih novic se nahajajo povsod po državi, na njenih mejah prav tako, kakor v prestolnici naše države. Treba jim je z ostrimi kaznimi zamašiti preširoko se odpirajoča usta. To se je te dni zgodilo v Beogradu, ko je bilo več oseb radi razširjanja takšnih novic kaznovanih z zaporom 20 do 30 dni. Med temi osebami so bili zastopani razni poklici: advokat, upokojen svetnik zunanjega ministrstva, desinfektor, časnikar, dimnikar, hišna gospodinja itd. Razmere, ki se v njih nahaja naša severna državna meja, zahtevajo, da bi se proti takšnim elementom postopalo z večjo paznjo in strogo.

Trčenje ekspresnega in tovernega vlaka. Dne 22. marca okrog petih zjutraj je ekspresni vlak iz Beograda zadel ob toverni vlak iz Zagreba na železniški postaji Ivaničgrad na Hrvatskem. Ob času trčenja so potniki v ekspresu spali in k sreči ni bil nikdo poškodovan. Lažje poškodbe sta dobila samo strojevodji obeh vlakov in en kurjač. Materialna škoda je velika, ker sta lokomotivi vlakov razbiti in prav tako dva vagona tovernega vlaka. Proga je pokvarjena na nekaj sto metrov.

Žrtve slabih romanov in filmov. V Splitu (v Dalmaciji) je pretekli mesec policija ujela tri mladeniče, ki so se podali v svet z neznanim ciljem. Eden je bil iz Belovara, stanujoč v Beogradu, drugi iz Murske Sobotice, tretji iz Dobrljina. Vsak izmed njih je nosil s seboj revolver. Ko jih je policija vprašala, kam gredo, so odgovorili: V svet. Nadaljnja spraševanja policije so dognala, da so te mladeniče pokvarili kriminalni romani, ki opisujejo zločine in zločince, in pa slabi filmi. Slabi prizori, ki so jih čitali ali gledali, so tako pokvarili njihovo fantazijo, da so popolnoma izgubili svoje duševno ravnotežje. Doma se ukradli denar, kolikor so ga mogli, potem pa so se napatili po svetu. Tak je vpliv slabih romanov in filmov. Slabe povesti vzgajajo

Najsevernejša vojna. Sedanjí boji na finski severni fronti so sploh najsevernejši boji sveta. Če ne upoštevamo finskih osvobodilnih bojev, se vojna od časa švedskega kralja Karla nikoli ni pomaknila tako daleč na sever, onkraj polarnega kroga. Takrat je odšel finski kmet Nuh Vesainen na čelu majhne vojske proti severu in je razdeljal ruski samostan v Pečenggi. Ta samostan, ki so ga pozneje spet zgradili in ki še stoji, so Finci ob začetku sovražnosti izpraznili, ruske menihe pa spravili na varno. Poleg teh menihov so iz vzhodnega dela Laponske z veliko težavo odpravili nič manj nego 15.000 ljudi.

Najtrša kovina na svetu. Zveza ameriških kometikov je javila v svojem

Av gust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vnaškega življenja

V tem žalostnem času je bil zakotni pisar Mikica bolj žalosten kakor kdaj koli poprej. Ljudje so ga vrgli iz siromašnega stanovanja, ker je bil že dosti na dolgu zanj; vrgli so ga na cesto, odpustili so mu dolg, huda zima pa mu nikjer ni dala zavetja. Ljudje so ga gonili izpod strehe, zima ga je gonila pod streho. Kam hočeš, ko nikamor ne moreš? Šklepetajoč se je prijel za srce, da bi ga stisnil od jeze, ker mu je šepetalo: »Mikica, Mikica, zdaj je menda vsemu konec! V pipi tvojega življenja je komaj še majhna iskrica, a mnogo, mnogo pepela!« Zdaj je bil približno tak, kakor ga je mati rodila: ki ne more hoditi, stati, ki nima kaj jesti, ležal je strn na dlani velikega sveta brez pomoči. Le nekaj je imel več kakor otrok — zavest, ono večno mučiteljico hudobnih duš, ki ne miruje niti podnevi niti ponoči, niti kadar spiš, niti kadar bdiš. Ta zavest je rekla pisarju: »Tako je, tako tudi mora biti, ker si ti takšen bil!«

»Ne!« je kriknil in zagrozil s pestjo rujnemu soncu, »naj se zaroti proti meni tudi ves svet, jaz se ne dam.« Drhteč in šklepetajoč v svojem tenkem suknjiču je začel gaziti globoki sneg in se je sopihajoč vlekel proti Savi, kjer je bil ciganski tabor.

40

»Kaj!« si je govoril; »ljudje me nočejo vzeti pod streho? Vrgli so me na smetišče. Dobro. Ne grem več ljudem pod streho. Prekleta bodi vsaka hiša, ogenj naj jo požre! Tu se bom grel, tu bom jedel in dobil denarja. Ej, Ugarkovič! Molzel te bom do krvi! Ali misliš, črni potepuh, da se bom sam gnal, da se bo samo moje srce peklo na ražnju, ti pa da ne bi ničesar občutil?«

Ugrezajoč se nekoliko v sneg se je pisar privlekel do grmovja. Tu se je ustavil, vzdihnil, puhnil v rdeče, omrzle roke in stopil v vrbje. Korakoma je napredoval z glavjo, z rokami in lakti je razgrinjal zmrzlo šibje, trdo ivje; prav potil se je. Zdaj je prispel na jaso pri reki. Sneg se je razprostiral naokrog, vodo je pokrival gost led. Žalosten je bil pogled na pusto pokrajino. Pisar je pogledal dalje. Kaj? Vse je prazno! Ciganov ni. Še se vidi sled, kjer jim je stal šator, še je mrtvo oglje njihovega ognjišča, njih pa ni in ni. »Oh!« se je zgrabil pisar za glavo. »Torej niti za cigana nisem, tudi ti potepuhi bežijo pred menoj.« Glava se mu je zavrtela, sredi te hude zime mu je gorela kri kakor živ ogenj. Pusta širna krajina je zijala nanj kakor orjaška lačna zver, ki je pripravljena, da ga požre. Obup mu je stiskal dušo, stopil je, da bi se vrgel v vodo, da bi šel za Lukom, toda voda je bila zmrzla, niti ta ga ni hotela. Mraz ga je atresel. Pogledal je proti nebu, že je sonce zahajalo. Skoro bo prišel tudi že mrak, z njimi one črne dolge sence, ki so